

ŠKOLSKO/OPĆINSKO/GRADSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2015. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: **5. razred**

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Školskog povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

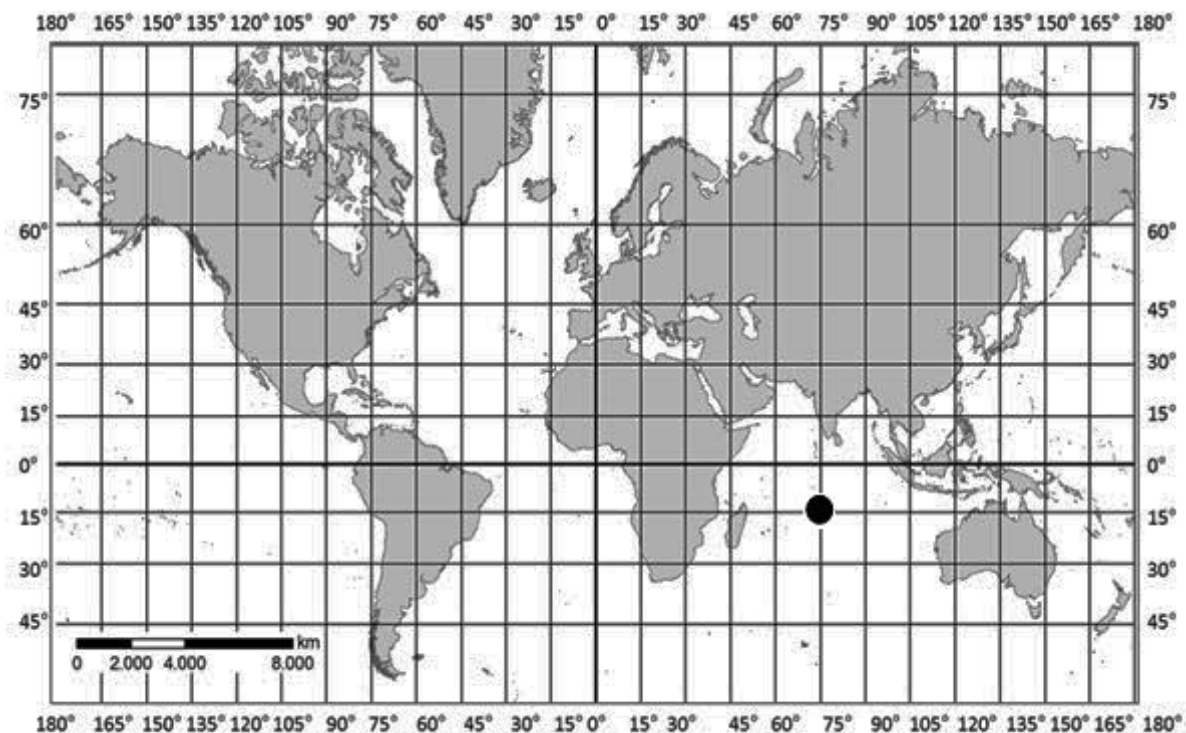
Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

PRVIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ KARTE SVIJETA.

2

1. Odredi geografski smještaj mjesta koje je na karti označeno kružićem (●).

Mjesto je udaljeno _____^o _____ od ekvatora i _____^o _____ od početnog meridijana i nalazi se u _____ oceanu.

2

2. Na priloženoj karti upiši slovo **A** na površinom najmanji kontinent koji se u cijelosti nalazi na sjevernoj polutki. Ime tog kontinenta je _____.

2

3. Na priloženoj karti upiši slovo **B** na površinom najmanji kontinent koji se cijelosti nalazi na zapadnoj polutki. Ime tog kontinenta je _____.

2

4. Na priloženoj karti upiši slovo **C** na površinom najmanji kontinent koji se u cijelosti nalazi na vodenoj polutki. Ime tog kontinenta je _____.

1

5. Ime kontinenta koji nije prikazan na priloženoj karti je _____.

U SLJEDEĆIH DESET ZADATAKA DOPUNI REČENICE.

1

6. Sila kojom Zemljina masa sve što se nalazi na površini privlači prema svojem središtu zove se _____.

2

7. Na geografskim kartama u mjerilu 1:50 000 reljef je prikazan metodom _____, a na geografskim kartama mjerila 1:1 000 000 metodom _____.

- 2** 8. U podjeli geografskih karata prema sadržaju turističke karte pripadaju skupini _____ karata, a sveukupni sadržaj na njima je prikazan _____.
- 2** 9. Zamišljena kružnica koja opasuje Zemlju i jednako je udaljena od Sjevernog i Južnog pola zove se _____ i označena je s _____ °.
- 2** 10. Zemlja je dogovorom podijeljena na _____ jednakih vremenskih pojaseva, a vremenska razlika između dva susjedna pojasa iznosi _____.
- 3** 11. Ako smo u podne u našim krajevima okrenuti prema Suncu, okrenuti smo prema _____, iza nas je _____, a desno od nas je _____.
(upiši pune hrvatske nazive strana svijeta).
- 3** 12. Na geografskim kartama razlikujemo _____ i _____ mjerilo. Na geografskoj karti mjerila 1:100 000, 1 cm na karti predstavlja udaljenost od _____ km u prostoru.
- 1** 13. Ako je u cijeloj Južnoj Americi utorak, na sjeveroistoku Azije je _____
(upiši ime dana u tjednu).
- 2** 14. Zemlja ima približan oblik _____, a model koji u smanjenom obliku najvjernije prikazuje oblik Zemlje zove se _____.
- 2** 15. Na približno 50° sjeverno od ekvatora, 21. lipnja dan traje _____ sati, a noć _____ sati.

U SVAKOM OD SLJEDEĆA TRI ZADATKA JEDAN JE ODGOVOR TOČAN.

ZAKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOG ODGOVORA.

- 1** 16. U kojem je od navedenih mjerila izrađen prikladan plan grada Rovinja?
a) 1:5 000 b) 1:50 000 c) 1: 100 000 d) 1:500 000
- 1** 17. Koliko približno iznosi opseg Zemlje na ekvatoru?
a) 400 km b) 4 000 km c) 40 000 km d) 400 000 km
- 1** 18. Kojim od navedenih oceana u najvećoj duljini prolazi datumska granica?
a) Atlantskim oceanom b) Tihim oceanom
c) Južnim oceanom d) Arktičkim oceanom

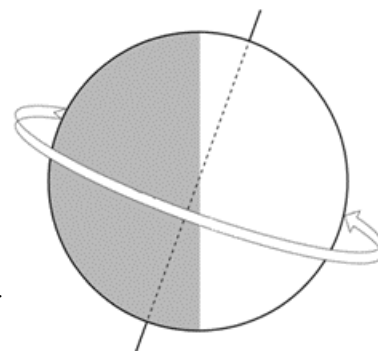
SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENIH CRTEŽA.

2

19. Na priloženom crtežu desno prikazana je vrtnja Zemlje oko svoje osi.

To gibanje zove se _____, a jedan okret

Zemlje oko svoje osi traje _____.

2

20. Na priloženom crtežu desno punim kružićem (●) označi

točke na Zemljinoj površini kroz koje prolazi Zemljina os i uz te

kružiće upiši slova **A** i **B**. Na crte iza slova upiši imena tih točaka.

A _____ **B** _____

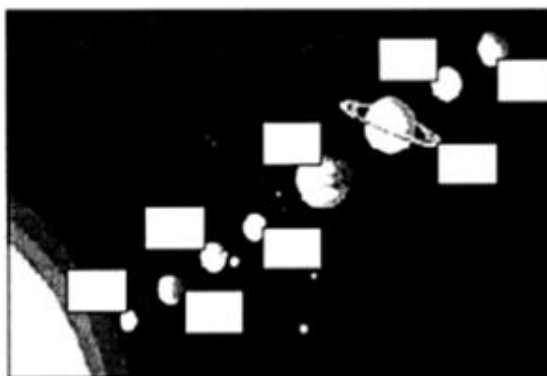
3

21. Slova ispred imena planeta upiši u odgovarajuće pravokutnike na crtežu Sunčeva sustava.

A - Zemlja

B - Uran

C - Jupiter

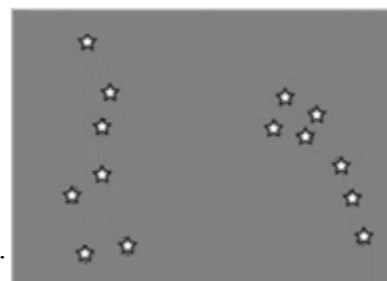
3

22. Na priloženom crtežu zaokruži zvijezdu

prema kojoj se orijentiramo na sjevernoj polutki.

Ime zvijezde je _____, a

nalazi se u zvijezđu _____.

U SVAKOM OD SLJEDEĆA TRI ZADATKA DVIJE TVRDNJE OD PET NAVEDENIH SU TOČNE. ZAOKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH TVRDNJI.

2

23. Koje su tvrdnje o meridijanima točne?

- a) Sva mjesta koja se nalaze na istom meridijanu imaju isto mjesno vrijeme.
- b) Najdulji meridijan označen je s 0° .
- c) Drugi naziv za meridijan je podnevnik.
- d) Na Zemlji ima ukupno 180 meridijana.
- e) Početni meridijan prolazi kroz Indijski ocean.

2 24. Koje su tvrdnje o Suncu točne?

- a) Sunce je Zemlji najudaljenija zvijezda.
- b) Za vedra vremena, Sunce je jedina zvijezda koju vidimo danju.
- c) Sunčeva privlačna sila (gravitacija) slabija je od Zemljine.
- d) Prosječna udaljenost od Zemlje do Sunca iznosi 510 milijuna kilometara.
- e) Sunce je najvažniji izvor energije na Zemlji.

2 25. Koje su tvrdnje o Mjesecu točne?

- a) Mjesec je svemirsko tijelo koje ima vlastitu svjetlost.
- b) Mjesec je Zemlji najbliže svemirsko tijelo.
- c) Mjesečeve mijene izmjenjuju se svakih 30 dana.
- d) Mjesečeva mijena u kojoj se Mjesec ne vidi ili se vidi kao tanak Mjesečev srp zove se uštap.
- e) Od svemirskih tijela, osim Zemlje, čovjek je stupio samo na Mjesec.

U SLJEDEĆA DVA ZADATKA POVEŽI PAROVE UPISIVANJEM SLOVA NA CRTU ISPRED PONUĐENIH ODGOVORA. TRI CRTE MORAJU OSTATI PRAZNE.

2 26. Poveži kontinent s odgovarajućim obilježjem.

- A** Europa _____ površinom najveći kontinent Starog svijeta
- B** Sjeverna Amerika _____ površinom najveći kontinent Novog svijeta
- _____ površinom najmanji kontinent Starog svijeta
- _____ površinom najmanji kontinent Novog svijeta
- _____ površinom drugi kontinent Novog svijeta

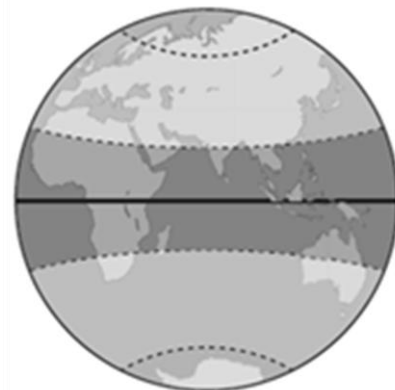
2 27. Poveži toplinske pojaseve s odgovarajućim obilježjem.

- A** žarki pojas _____ dan i noć traju jednako dugo tijekom cijele godine
- B** južni umjereni pojas _____ pravilna izmjena četiri godišnja doba
- _____ nema redovite izmjene dana i noći tijekom jedne godine
- _____ Sunčeve zrake padaju pod najvećim kutom tijekom cijele godine
- _____ obuhvaća dijelove svih kontinenata Starog svijeta

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENIH CRTEŽA.

2

28. Upiši slovo **A** u toplinski pojas u kojem se nalazi najveći dio kontinenta na kojem je smještena Hrvatska.
Puni naziv toplinskog pojasa u kojem se nalazi Hrvatska je

2

29. U cijeloj duljini podebljaj paralelu na koju Sunčeve zrake padaju okomito 21. 12. Naziv te paralele je

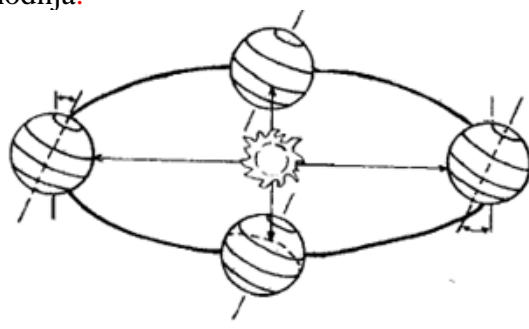
3

30. Na priloženom crtežu prikazana je Zemljina ophodnja.

Zaokruži položaj u kojem se Zemlja nalazi u trenutku ljetnog suncostaja na sjevernoj polutki.

Prekriži položaj u kojem se Zemlja nalazi u trenutku jesenske ravnodnevice na sjevernoj polutki.

Jedan okret Zemlje oko Sunca traje

U SVAKOM OD SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA DVA SU TOČNA ODGOVORA. ZAKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.

2

31. Koji se od navedenih kontinenata nalaze dijelom na sjevernoj i južnoj te zapadnoj i istočnoj polutki?

- a) Europa b) Azija c) Australija d) Afrika e) Sjeverna Amerika

2

32. U kojim se toplinskim pojasevima nalazi Australija?

- a) južnom umjerenom b) južnom hladnom c) žarkom
d) sjevernom umjerenom e) sjevernom hladnom

2

33. Koji su od navedenih planeta Sunčeva sustava promjerom manji od Zemlje?

- a) Merkur b) Saturn c) Mars d) Jupiter e) Uran

2

34. Koje su od navedenih godina prijestupne?

- a) 2012. b) 2014. c) 2016. d) 2018. e) 2022.

3

35. Na crte ispod fotografija upiši nazive naprava koje se koriste za orijentaciju ili pomažu u njoj.

